

ПРАДМОВА

Думка правесці даследаванне знаці ранняй Літвы паўстала падчас семінара Эдвардаса Гудавічуса пра пачатак літоўскай дзяржаўнасці ў 1995 г. Пазнейшыя даследаванні і знаёмства з новымі працамі па гісторыі шляхты дапамаглі выспець гэтай ідэі і заахвоцілі да вывучэння знатных родаў, што ў канцы XIV ст. раптам вынырнулі з ананімнага літоўскага набілітэту паганскіх часоў, а ў XVI ст., акрамя некалькіх выключэнняў, зніклі з гістарычных крыніц і гістарычнай свядомасці. Хоць асноўнай мэтай даследавання было вывучэнне літоўскай знаці XIV—XV ст., больш абстрактны ўзровень гістарычнай памяці/забыцця змусіў пытацца, чаму тыя роды зніклі, а яшчэ важней — чаму яны былі забытыя.

Абароненая на гістарычным факультэце Віленскага ўніверсітэта ў лістападзе 2001 г. дысертацыя стала асновай гэтай манаграфіі. За вялікую падтрымку я ўдзячны праф. Эдвардасу Гудавічусу, які не шкадаваў свайго часу на размовы і кансультацыі. За каштоўныя заўвагі і парады дзякую д-ру Стыфену Роўэлу, праф. Эўгеніі Ульчынайце, праф. Ірэне Валіконіце, праф. Мечыслаvasу Ючасу, габіл. д-ру Альвідасу Нікжэнтайцісу, д-ру Артурасу Дубонісу, д-ру Айвусу Рагаўскасу, калегам па кафедры старажытнай і сярэднявечнай гісторыі гістарычнага факультэта. Увага супрацоўнікаў выдавецтва «Айдаі» суправаджала нас падчас усёй падрыхтоўкі кнігі. Зразумела, што за ўсе недахопы адказвае толькі аўтар.

Асобна хачу падзякаваць супрацоўніцы аддзела міжнародных сувязяў Віленскага ўніверсітэта пані Мілдзе Кайрыце, дзякуючы спрыяльнай дапамозе якой я ажыццяўляў штудыі ў Базельскім і Грайфсвальдскім універсітэтах. Фонду *Katolischer Akademischer Ausländer-Dienst* я ўдзячны за стыпендыю на стажыроўку ў

берлінскім Свабодным універсітэце і магчымасць працаваць у Таемным архіве культурнай спадчыны Прускай дзяржавы, а фонду Роберта Боша — за стыпендыю на стажыроўку ў Нямецкім інстытуце гісторыі ў Варшаве, падчас якой я мог рабіць даследаванні ў варшаўскім Цэнтральным архіве старажытных актаў.

Накіды гэтай працы абмеркаваныя ў студзені 1999 г. у часе паведамлення ў лейпцыгскім Цэнтры гуманітарнага даследавання гісторыі і культуры Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, а таксама ў чэрвені 2000 г. на семінары дактарантаў праф. Кляўса Цэрнака ў Берлінскім універсітэце. Яго ўдзельнікам я таксама ўдзячны за выказаныя заўвагі.

Нарэшце, а на праўдзе найперш, дзякую бацькам, дзякуючы дапамозе якіх гэтая праца агулам стала магчымай.

Рымвідас Пятраўскас
Вільня, вясна 2013 г.